

รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)
THE EVALUATION REPORT OF THE PROJECT TO PROMOTE USING OF LEARNING
RESOURCES AND LOCAL WISDOM WAT POM KAEW MUNICIPAL SCHOOL
(AKARAPHONG CHANUPATHAM)

ณัฐพร อรรถวิวรรธน์¹
NATTAPHON ATTHAWIWAT

บทคัดย่อ

รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการพัฒนาโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) และ 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนจำนวน 60 คน นักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 290 คน ผู้ปกครองจำนวน 290 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 656 คน ระยะเวลาในการประเมินคือ ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ 1) แบบประเมินโครงการ จำนวน 12 ฉบับ 2) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ และ 3) แบบรายงานการจัดกิจกรรมตามโครงการ จำนวน 1 ฉบับ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
3. ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
4. ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
5. ด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน
6. ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ, โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์), สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม.

Abstract

The objectives of this research were 1) to evaluate the development of the project using of learning resources and local wisdom at Wat Pom Kaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham) 2) to assess the satisfaction of persons who involved in the operation, promoting using of learning resources and local wisdom Wat Pom Kaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham). Samples were 2 school administrators, 60 teachers, 290 elementary and secondary students, 290 student's parents and 14 education committees, totaling 656 peoples. The research duration was the academic year 2018. The research instruments were 1) 12 project evaluation forms 2) 4 interview forms and 3) a project activity report form. The data analysis was done by finding percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The results revealed as follow;

1. Context of the project found that the overall was at a high level which was higher than the evaluation criteria.
2. The input factors of the project found that the overall was at a high level which was higher than the evaluation criteria.
3. The operational process of the project found that the overall was at a high level which was higher than the evaluation criteria.
4. The project's output found that the overall was at a high level which was higher than the evaluation criteria.
5. The impact of the project found that the overall was at a high level which was higher than the evaluation criteria.
6. The satisfaction of persons who involved in the project's operation found that persons who involved with the project, the overall satisfaction of the project was at a high level which was higher than the evaluation criteria.

KEYWORDS : The evaluation report, learning resources and local wisdom

1. บทนำ

จากแนวทางการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ตลอดจนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ

ประชาชนควรเรียนรู้ตลอดชีวิตเพราะเป็นความจำเป็นที่ทุกคนต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ด้านสถานที่ อาทิเช่น โบราณสถาน สถาบัน การศึกษา วัด แหล่งการเรียนรู้ด้านทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ แหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แหล่งการเรียนรู้ด้านบุคคล เช่น ผู้นำชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้นซึ่งระบบความรู้ของสังคมไทยเป็นความรู้ของชุมชนร้อยละ 20 เป็นความรู้ที่จัดระบบแล้วโดยสถาบันการศึกษา ส่วนร้อยละ 80 ยังไม่ได้จัดระบบอย่างเป็นทางการ ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 2 ด้าน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีระบบการจัดการความรู้ตามธรรมชาติ และความรู้เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ครูและผู้บริหารทำการค้นคว้าหาความรู้ และฝึกทักษะการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ (สุวรรณา โชติสุกานต์, 2547 : 7) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เกิดความเข้าใจและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะเป็นการตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด อีกทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาทางปัญญาและทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม การรักถิ่นฐาน และการสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษและช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ตามความถนัด ความสนใจในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2555 :10)

โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) เป็นสถานศึกษาขนาดกลางจัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบสามปีการศึกษา 2558 พบว่า ผลการประเมินระดับปฐมวัยได้รับการรับรองแต่ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยม ศึกษาไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ซึ่งคณะกรรมการผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดครบ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน วิธีจัดการเรียนรู้ หรือวิธีสอน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับการคิดที่ใช้ทักษะการคิด นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบและกลไกในการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงสื่อ การเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2558 :

3) จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความสำคัญและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนจึงร่วมกันวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ขึ้น โดยคาดหวังว่าโครงการดังกล่าวนี้จะช่วยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตลอดจนผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและชุมชน ตอบสนองข้อเสนอการปฏิรูปในทศวรรษที่สอง แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการฯ อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การประเมินโครงการ เนื่องจากการประเมินเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะการพัฒนางาน การสร้างสรรค์งาน ต้องดำเนินการควบคู่กับการประเมิน การประเมินเข้าไปเกี่ยวข้องกับทุกวงการโดยมีความเชื่อหรือแนวคิดพื้นฐานบนหลักการที่ว่า การดำเนินการใด ๆ หากต้องการผลผลิตที่ดี งานหรือการดำเนิน การในเรื่องนั้นสามารถตรวจ ปรับปรุง แก้ไขพัฒนาได้ โดยมีเป้าหมายเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาสิ่งที่ประเมินมิใช่ประเมินเพื่อจับผิดในสิ่งที่ประเมิน “Evaluation is most important purpose is not to prove, but to improve” (Stufflebeam) ซึ่งนักประเมินที่รู้จักกันดีในแวดวงของการประเมิน ซึ่งนักประเมินเมืองไทยได้อ้างอิงเสมอมาในการทำการประเมินทุกระดับคือ Danie L. Stufflebeam เจ้าของแนวคิด CIPP Model

หากยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นนี้หรือเงื่อนไขนี้ในการประเมินจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา หรือการสร้างสรรค์งานเข้าข่ายของการทำงานในลักษณะ “ทำไป ประเมินไป พัฒนาไป” ผลของการประเมินงานนั้น ก็จะมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดบรรยายหรือพรรณนา ตัดสินว่าสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งสามารถตัดสินคุณค่าและ

ตัดสินใจในสิ่งที่ประเมินได้ การประเมินโครงการ (Project Evaluation) หมายถึง กิจกรรมที่เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการมาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงถึงระดับความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์โครงการเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติ รวมทั้งความสามารถ ในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ และสมรรถนะ จากโครงการไปสู่การปฏิบัติจริง ความผิดพลาดปัญหาอุปสรรคผลกระทบจากโครงการ ในอันที่ จะนำไปหาแนวทางเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับ การดำเนินงาน การปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไปหรือยกเลิกโครงการการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ครั้งนี้ ผู้ประเมินเลือกใช้รูปแบบการประเมินโครงการของ ดาเนียล เอ. สตฟเฟิลบีม (Danial L. Stufflebeam) หรือแบบจำลองซิปปี้ (CIPP Model) มาใช้ในการประเมินซึ่ง รูปแบบการประเมินนี้ครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มจนจบอย่างละเอียดและเห็นภาพการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมินจึงได้ทำการประเมินโครงการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเพื่อให้สามารถทราบได้ว่าโครงการจะดำเนินการต่อไปหรือไม่อย่างไรและท้ายที่สุด คือแนวทางในการดำเนินนโยบายในด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนควรจะมีการปรับปรุงหรือการดำรงอยู่ให้มีคุณภาพมากขึ้นได้อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ปีการศึกษา 2561 ครั้งนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินผลการพัฒนาโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ใน 5 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมจะทำให้รู้ว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไขชุมชน โรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการดำเนินการ

2.1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย จะขอความช่วยเหลือจากแหล่งใดหรือไม่อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร

2.1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป จึงต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ ด้าน ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การนิเทศกำกับติดตาม และการวัดผลประเมินผล

2.1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติรวมทั้งความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การแสดงออกทางพฤติกรรม

2.1.5 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ อาจมีผลทั้งทางบวกและทางลบ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัคร
พงศ์ชนูปถัมภ์)

3. ขอบเขตการประเมินโครงการ

3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนจำนวน
62 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และ
มัธยมศึกษา จำนวน 1,086 คน ผู้ปกครองจำนวน
1,086 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 15 คน รวมประชากร 2,251 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินได้มาด้วยการ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย
(simple random sampling) โดยใช้ตาราง เครจซี่
และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W.Morgan) ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนจำนวน
60 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และ
มัธยมศึกษา จำนวน 290 คน ผู้ปกครองจำนวน 290
คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14
คน รวมจำนวน 656 คน

3.2 ขอบเขตการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมิน
ของ Daniel L.Stufflebeam (อ้างอิงใน พิสนุ พอง
ศรี. 2551: 45-46) ที่มีชื่อว่า CIPP Model ประเมินใน
5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน
กระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบและความพึง
พอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการส่งเสริม
การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงเรียน
เทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

3.3. ระยะเวลาในการประเมิน

การประเมินใช้เวลาในการประเมิน 1 ปี
การศึกษา คือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 ถึง
เดือนมีนาคม 2562 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

3.3.1 การประเมินผลโครงการก่อนการ
ดำเนินงาน เป็นการประเมินถึงความต้องการ ในการ
จัดทำโครงการ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

โครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของ
โครงการและความพร้อม ความเหมาะสมและความ
พอเพียง ได้แก่ บุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์
เครื่องมือต่าง ๆ และงบประมาณของโครงการว่ามี
ความพร้อม ความเหมาะสมและความเพียงพอที่จะ
เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด
ระยะเวลา การประเมินโครงการระหว่างวันที่ 1
พฤษภาคม – 15 พฤษภาคม 2561

3.3.2 การประเมินผลโครงการระหว่าง
ดำเนินงานเป็นการประเมินผลโครงการเพื่อติดตาม
ความก้าวหน้าของการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการ
ดำเนินงาน การวางแผน การดำเนินการ การ
ติดตามผลโครงการและการปรับปรุงแก้ไข ระยะเวลา
การประเมินโครงการ ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม
2561 – 14 มีนาคม 2562

3.3.3 การประเมินผลโครงการ เมื่อสิ้นสุด
การดำเนินงาน เป็นการประเมินผลของการดำเนินงาน
เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ
ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินโครงการ รวมถึงความ
พึงพอใจโดยรวมจากการดำเนินโครงการตลอด
ระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งมีระยะการประเมินโครงการ
ระหว่างวันที่ 15 – 31 มีนาคม 2562

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

4.1 แบบประเมินโครงการด้านบริบท และ
ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต
สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน สำหรับนักเรียน สำหรับ
ผู้ปกครองนักเรียน และสำหรับคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 12 ฉบับ

4.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้
แบบสัมภาษณ์ภาพรวมของโครงการส่งเสริมการใช้
แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับผู้บริหาร
และครูผู้สอน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปี
ที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้ปกครองนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
และสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

4.3 แบบรายงานการจัดกิจกรรมตาม
โครงการ จำนวน 1 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอแบบพรรณนาความ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังดำเนินโครงการ

6. ผลการประเมินโครงการ

ระยะที่ 1 ประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ

1.1 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านบริบทพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.49)

1.2 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความพร้อมของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ดำเนินงานตามแผนงานปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.60)

ระยะที่ 2 การประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการ

2.1 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการติดตามประเมินผลก่อนดำเนินงานกิจกรรม ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ มีการกำหนด

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.48)

ระยะที่ 3 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

3.1 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านผลผลิต พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ประเมินโครงการให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.12) โดยผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจกรรม/โครงการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมกรรมยุวเกษตรกร ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ กิจกรรมตลาดนัดวิชาการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.32)

3.2 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านผลกระทบ เมื่อพิจารณาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากนักเรียนได้รับการพัฒนา การเรียนรู้จากโครงการและมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งมีคุณภาพตามมาตรฐานด้านผู้เรียนสูงขึ้น นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายของครู นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้จริงและมีความรู้ มีทักษะต่างๆ มีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น นอกจากนี้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี

3.3 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ ชนูปถัมภ์) ด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.50) รองลงมาเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ครูนักเรียน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการส่งเสริม

การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียน
เทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ($\bar{X}$ = 4.50,
S.D. = 0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมี
ส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการวางแผนดำเนินงาน
ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.62)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมิน โครงการไปใช้

7.1.1 โครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้
และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อม
แก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ควรเป็นโครงการที่ทำ
ต่อเนื่องทุก ๆ ปี ผู้บริหารควรต้องเป็นผู้มีบทบาทใน
การดำเนินการต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนเป็นระบบ
ที่มีคุณภาพสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

7.1.2 การจัดกิจกรรมในโครงการควร
สนับสนุนให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการ
การจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง เช่น กิจกรรมห้องสมุดมี
ชีวิตบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและโรงเรียนเทศบาลวัด
ป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) บูรณาการกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
กิจกรรมประเภทส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียน กิจกรรมประเภทพัฒนาทักษะการคิดเพื่อ
ตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2553). คู่มือการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2555). สถานที่สำคัญทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศุภสภาลาดพร้าว. และทักษะ. กรุงเทพฯ :
ดวงกมล. เซาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ Program Evaluation. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2553). MODEL การจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). การประเมินผล โครงการ : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ :
เฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง

7.1.3 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ
ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมย่อย ๆ ในโครงการควรศึกษา
สภาพปัญหาและความจำเป็นก่อน จึงจะสามารถ
พัฒนาศักยภาพหรือแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น

7.1.4. การดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่
กำหนดไว้ในโครงการจะบรรลุวัตถุประสงค์ และ
เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำกับ
ติดตามดูแลหรือนิเทศของผู้รับผิดชอบโครงการอย่าง
เป็นระบบและต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการ ครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึง
พอใจของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มี
ส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมโครงการ
ส่งเสริมการใช้เพื่อนามาพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

7.2.2 ควรศึกษาความเป็นไปได้ของการขยาย
กิจกรรมของโครงการส่งเสริมใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว
(อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ไปยังชุมชนใกล้เคียงและ
ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อสร้างความตระหนักและเห็น
ความสำคัญของโครงการ รวมทั้งความร่วมมือกันด้าน
ต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

.....

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2554). แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา.
อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล. (2554). การประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2560.

จาก<http://panchalee.wordpress.com>

Scriven, M. (2003). **The key evaluation checklist**. Retrived from :

<http://evaluation.wmic.edu./Checklists/>

Stufflebeam, D.L. and Shinkfield, A.J. (1990). **Systematic Evaluation**. Boston, Dordrecht Lancaster :
Kluwer- Nijhoff Publishing.